

รายละเอียดของรายวิชา(มคอ.๓)

ตามมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑.รหัสและชื่อรายวิชา ๖๐๐๒๐๕ กรรมฐาน (Buddhist Meditation)
๒.จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต (๒-๒-๔)
๓.หลักสูตรและประเภทของรายวิชา พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
๔.อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน พระมหาสุนันท์ สุนทุโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๕.ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ชั้นปีที่ ๑
๖.รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) - ไม่มี
๗.รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) - ไม่มี
๘.สถานที่เรียน - ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อาคารเรียนรวม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๙.วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

<p>๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา</p> <p>๑) เพื่อให้นิสิตศึกษาวิเคราะห์วิปัสสนากรรมฐานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามระยะเวลาและสถานที่ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด</p> <p>๒) เพื่อให้นิสิตศึกษาวิเคราะห์วิปัสสนากรรมฐานภาคทฤษฎีเน้นศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติกรรมฐานของพระพุทธศาสนาของยุคต้นในพระไตรปิฎกและการปฏิบัติกรรมฐานในคัมภีร์ยุคหลัง เช่นวิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค</p> <p>๓) เพื่อให้นิสิตศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่าง ๆ ในสังคมไทย</p>
<p>๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>เพื่อให้นิสิตศึกษาวิเคราะห์วิปัสสนากรรมฐานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตามระยะเวลาและสถานที่ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด โดยเน้นศึกษาอารมณ์ของสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐาน และผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน และผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน ได้แก่ สมาบัติ ๘ และวิปัสสนาญาณ ๑๖ เป็นต้น</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>๖๐๐๒๐๕ กรรมฐาน (Buddhist Meditation)</p> <p>ศึกษาหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกอรรถกถา สฎีกา อนุสฎีกา และปกรณ์วิเสส รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่างๆ ในสังคมไทย โดยเน้นศึกษาอารมณ์ของสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐานและผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน ได้แก่ สมาบัติ ๘ และวิปัสสนาญาณ ๑๖ เป็นต้น</p>			
<p>๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p>			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	เชิญวิทยากรเพื่อสอนเสริมตามความต้องการ	มีการฝึกค้นคว้าข้อมูลในภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล</p>			

- อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษางานวิจัย/วิทยานิพนธ์ผ่านเว็บไซต์มหาวิทยาลัยและคณะฯ
- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความต้องการ ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์(เฉพาะราย)

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

<p>๑. คุณธรรม จริยธรรม</p>
<p>๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <p>การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีจรรยาบรรณวิชาชีพ เคารพในสิทธิของข้อมูลส่วนบุคคล การไม่เปิดเผยข้อมูล การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ทางเอกสาร/ตำราและไม่ละเมิดสิทธิ์ทางปัญญา มีความซื่อสัตย์สุจริตวิชาชีพ โดยมีคุณธรรมจริยธรรมและมีคุณสมบัติตามหลักสูตร/สาขาวิชาฯ</p> <p>๑) มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจเพื่อการแก้ปัญหาทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ซับซ้อนอย่างผู้รู้ในบริบทของศาสตร์ทางการจัดการเชิงพุทธ</p> <p>๒) มีความสามารถในการสนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้ดุลยพินิจบนฐานความรู้ทางการจัดการเชิงพุทธในการจัดการกับบริบทที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น</p> <p>๓) มีภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในที่ทำงาน และชุมชนที่ตนเกี่ยวข้อง</p> <p>๔) มีความสามารถในการเป็นแบบอย่างที่ดีงามของผู้อื่น</p>
<p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบรรยาย (Lecture) กรณียกตัวอย่างเกี่ยวกับประเด็นทางหลักการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน - การอภิปรายและสรุปจากกรณีศึกษาตัวอย่างที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดให้ - การฝึกวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด/ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - ทดสอบความรู้ความเข้าใจจากเนื้อหาสาระหรือขั้นตอนในกระบวนการหลักการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน - กำหนดให้นักศึกษาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
<p>๑.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - พฤติกรรมการเรียนการเข้าเรียน การตรงต่อเวลาและการมีส่วนร่วม/การคิด/การศึกษาเพื่อค้นหาคำตอบ - การฝึกปฏิบัติงาน/ทำแบบฝึกหัดตามที่ได้รับมอบหมายและทำงานได้อย่างมีคุณภาพ - การศึกษา/ค้นคว้าข้อมูลเพื่อจัดทำและนำเสนอเป็นรายงานการค้นคว้าตามที่ได้รับมอบหมาย - การศึกษาและการวิเคราะห์/สังเคราะห์จากตัวอย่างการทำงานนโยบายจริงจากรัฐบาลหรือวิทยานิพนธ์ - การวัดผลจากการสอบกลางภาคเรียนและสอบปลายภาคเรียน รวมทั้งประเมินผลจากงานที่มอบหมาย
<p>๒. ความรู้</p>
<p>๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ</p>

<p>๑) มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นแก่นหลักการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน</p> <p>๒) มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน</p> <p>๓) มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนปัจเจกปัญญามาเป็นสาธารณปัญญาที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคม</p>
<p>๒.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบรรยาย นำปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
<p>๒.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - การวัดผลจากการสังเกต สอบกลางภาคและสอบปลายภาค เน้นการวัดผลจากความเข้าใจเป็นหลัก - การนำเสนอจากผลการวิเคราะห์/สังเคราะห์และสรุปผลเป็นรายงาน - การวัดความรู้ความเข้าใจจากคุณภาพของผลงานวิจัยที่ทำเสร็จสมบูรณ์ - การวัดจากกิจกรรมที่เข้าร่วมสัมมนาผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการ - ความสมบูรณ์ของเอกสารรายงานและส่งตรงเวลา
<p>๓. ทักษะทางปัญญา</p>
<p>๓.๑. ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <p>๑) สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในหลักการปฏิบัติกรรมฐาน ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์</p> <p>๒) สามารถใช้หลักการปฏิบัติกรรมฐานในพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากการจัดการเชิงพุทธ</p> <p>๓) สามารถสังเคราะห์ผลงานวิจัยและนโยบายรัฐบาลเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจใหม่ๆที่สร้างสรรค์รวมถึงการบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งภายในและนอกสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธที่ศึกษาในชั้นสูง</p> <p>๔) สามารถออกแบบและดำเนินกรนโยบายที่สำคัญในเรื่องที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการจัดการเชิงพุทธใหม่ๆ จนกลายเป็นข้อเสนอเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป</p>
<p>๓.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมอบหมายงานที่เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติกรรมฐาน กรณีศึกษานโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลไทยและต่างประเทศ การกำหนดหัวข้อการค้นคว้ารายงาน รวมทั้งการสรุปอภิปรายผลและการเสนอแนะนำผลการค้นคว้าไปใช้ประโยชน์ โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
<p>๓.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสอบกลางภาคและสอบปลายภาค โดยเน้นการวัดผลจากความรู้และความเข้าใจเป็นสำคัญ - การวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นต่างๆและการสรุปผลการศึกษาที่เป็นรายงาน - การวัดผลจากการสังเกตและการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าข้อมูล
<p>๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>

<p>๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา</p> <p>๑) มีความสามารถสูงในใช้ความรู้ทางด้านหลักการปฏิบัติกรรรมฐานเพื่อการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการได้อย่างลึกซึ้งและแหลมคม</p> <p>๒) มีความสามารถในการใช้ความรู้ทางด้านหลักการปฏิบัติกรรรมฐาน เพื่อการวางแผน วิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนสูงมากด้วยตนเอง รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓) มีความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์</p> <p>๔) มีความสามารถในการแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางวิชาการและสังคมที่ซับซ้อน</p>
<p>๔.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการ - มอบหมายงานให้แต่ละกลุ่มหรือรายบุคคล - การนำเสนอรายงานการค้นคว้าเป็นรายบุคคล/กิจกรรมสัมมนาเอกสารวิชาการในกลุ่มย่อยๆ
<p>๔.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเมินตนเองและประเมินด้วยเพื่อน ตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ - รายงานที่นำเสนอและสังเกตจากพฤติกรรมทำงานเป็นทีม - รายงานการศึกษาด้วยตนเอง/รายงานผลงานวิชาการ
<p>๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา</p> <p>๑) สามารถคัดกรองข้อมูลและใช้หลักทางกรรรมฐาน ในการศึกษาค้นคว้าปัญหา เชื่อมโยงประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านกรรรมฐานในเชิงลึกได้เป็นอย่างดี</p> <p>๒) สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การอ่าน การฟัง การเขียน และการนำเสนอ และสื่อสารกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในวงการศึกษาและวิชาชีพ รวมถึงชุมชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม</p> <p>๓) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอรายงาน วิทยานิพนธ์ หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการตีพิมพ์ผ่านสื่อทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม</p> <p>๕.๒ วิธีการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมอบหมายให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองจาก Website,e-learning มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องและครบถ้วน - การสืบค้นข้อมูลและวรรณกรรมหรือแนวคิด/ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง - การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าหรือสืบค้นเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล <p>๕.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติกรรรมฐาน

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำวิธีการศึกษาและวัด ประเมินผลการศึกษา - แนวการสอน/เนื้อหาสาระ - กิจกรรมการเรียนการสอน - การวัดและประเมินผลฯ	๒	แนะนำกิจกรรมนักศึกษา และการวัดประเมินผล บรรยาย อภิปราย และ การสรุปสาระที่สำคัญๆ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๒	ศึกษาหลักสมถกรรมฐานที่ปรากฏใน คัมภีร์พระไตรปิฎก	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๓	ศึกษาหลักวิปัสสนากรรมฐานที่ ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๔	รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานสำนัก ปฏิบัติธรรมวัดมหาธาตุฯ	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๕	รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานสำนัก ปฏิบัติธรรมวัดพระธาตุศรีจอมทองฯ	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๖	รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานสำนัก ปฏิบัติธรรมวัดปากน้ำภาษีเจริญ	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๗	ศึกษาอารมณฺ์ของสมถกรรมฐาน	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๘	สอบอารมณฺ์ตามแบบที่ศึกษามา	๒	สอบอารมณฺ์	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๙	ศึกษาอารมณฺ์ของวิปัสสนากรรมฐาน	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๑๐	ศึกษาลำดับขั้นตอนของการเจริญสม ถกรรมฐาน	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๑๑	ศึกษาลำดับขั้นตอนของการเจริญ วิปัสสนากรรมฐาน	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๑๒	ศึกษาผลที่เกิดจากการเจริญสมถ กรรมฐาน	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุพันธ์์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑๓	ศึกษาผลที่เกิดจากการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุนันท์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๑๔	ศึกษาสมาบัติ ๘	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุนันท์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๑๕	ศึกษาวิปัสสนาญาณ ๑๖	๒	บรรยาย ปฏิบัติ	พระมหาสุนันท์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
๑๖	สอบปลายภาค	๒		พระมหาสุนันท์ สุนทโท, ดร. พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

๒ แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	ทดสอบเก็บคะแนน - ทบสอบความเข้าใจ - การนำเสนอผลการศึกษา - การตรวจรายงานฯ - การสอบปลายภาค	ตลอดภาคการศึกษา ตลอดภาคการศึกษา ๑๖	๑๐ % ๒๐ % ๑๐ % ๓๐ %
๒	การวิเคราะห์กรณีศึกษา คั่นคว่ำ การนำเสนอรายงาน - การทำรายงานกลุ่ม - การตรวจและสรุบทความ - การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	๒๐%
๓	การเข้าเรียน/ร่วมทำกิจกรรม - การมีส่วนร่วม อธิปราชัย - การเสนอความคิดเห็นในกลุ่ม	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก หลักการปฏิบัติกรรมฐาน
๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

หลักการปฏิบัติกรรฐาน
๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : WWW.mcu.ac.th , WWW.polmcu.com การค้นคว้าวิทยานิพนธ์ (Thesis) : WWW.ThaiLIS การเป็นเครือข่ายสืบค้นวิทยานิพนธ์ www.thailis.or.th

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิตได้ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและนิสิต - การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนิสิต - แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา - ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต
๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตการณ์การสอนของผู้ร่วมทีมการสอน - ผลการสอบและเอกสารรายงาน - การทบทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้
๓. การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน - การวิจัยในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ฯ - มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัย

ของหน่วยงานฯ